

Onsdagen den 14 september 2016

P8_TA(2016)0344

Den senaste utvecklingen i Polen och dess inverkan på de grundläggande rättigheterna enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Europaparlamentets resolution av den 14 september 2016 om den senaste utvecklingen i Polen och dess inverkan på grundläggande rättigheter som fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2016/2774(RSP))

(2018/C 204/11)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av fördragen, särskilt artiklarna 2, 3, 4 och 6 i fördraget om Europeiska unionen (EUF-fördraget),
- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,
- med beaktande av Republiken Polens konstitution,
- med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) och Europadomstolens rättspraxis,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 11 mars 2014 *En ny EU-ram för att stärka rättsstatsprincipen* (COM(2014)0158),
- med beaktande av sin debatt den 19 januari 2016 om situationen i Polen,
- med beaktande av sin resolution av den 13 april 2016 om situationen i Polen ⁽¹⁾,
- med beaktande av att kommissionen den 1 juni 2016 antagit ett yttrande över rättsstatsprincipen i Polen,
- med beaktande av kommissionens rekommendation av den 27 juli 2016 om rättsstatsprincipen i Polen,
- med beaktande av yttrandet från Europarådets sakkunniga av den 6 juni 2016 över de tre lagförslagen om medier i allmänhetens tjänst i Polen,
- med beaktande av Venedigkommissionens yttrande av den 11 mars 2016 över ändringarna av lagen av den 25 juni 2015 om Polens författningsdomstol,
- med beaktande av Venedigkommissionens yttrande av den 13 juni 2016 över lagen av den 15 januari 2016 om ändring av polislagen och vissa andra lagar,
- med beaktande av rapporten från Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter av den 15 juni 2016 efter hans besök i Polen den 9–12 februari 2016,
- med beaktande av artikel 123.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Europeiska unionen bygger på de värden som heter respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstat och respekt för de mänskliga rättigheterna, inbegripet rättigheterna för dem som tillhör minoriteter. Dessa värden är gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och jämställdhet mellan kvinnor och män och de godkändes av det polska folket vid den folkomröstning som hölls 2003.
 - B. I artikel 6.3 i EU-fördraget fastställs att grundläggande rättigheter, såsom de garanteras i Europakonventionen och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ska ingå i unionsrätten som allmänna principer.

⁽¹⁾ Antagna texter, P8_TA(2016)0123.

Onsdagen den 14 september 2016

- C. EU fungerar utifrån förutsättningen om ömsesidigt förtroende för att medlemsstaterna iakttar demokrati, rättsstat och grundläggande rättigheter, enligt vad som föreskrivs i Europakonventionen och i stadgan om de grundläggande rättigheterna.
- D. I artikel 9 i Polens konstitution står det att Republiken Polen ska visa aktning för den internationella rätt som är bindande för landet.
- E. Rättsstaten är ett av de gemensamma värden som ligger till grund för EU, och enligt fördragen är kommissionen, tillsammans med Europaparlamentet och rådet, ansvarig för att garantera respekten för rättsstaten såsom ett av de grundläggande värdena för vår union, och för att EU:s lagstiftning, värden och principer respekteras.
- F. Rättväsendets oberoende karaktär slås fast i artikel 47 i stadgan om de grundläggande rättigheterna och i artikel 6 i Europakonventionen, och är en väsentlig förutsättning för den demokratiska maktfördelningsprincipen, som också framgår av artikel 10 i Polens konstitution.
- G. Maktfördelning och ett oberoende rättsväsen bildar själva kärnan i det demokratiska systemet och får inte undergrävas.
- H. Händelseutvecklingen på senaste tiden i Polen, framför allt tvisten om hur författningsdomstolen ska vara sammansatt och fungera och det faktum att domar som avkunnats av författningsdomstolen inte offentliggjorts, har föranlett betänkligheter om huruvida det finns garantier för att rättsstaten respekteras.
- I. I sitt yttrande över ändringarna av lagen om Polens författningsdomstol uppmanade Venedigkommissionen den polska statens organ att offentliggöra, fullständigt respektera och genomföra författningsdomstolens domar, och betonade samtidigt att ändringarna kommer att bli till svårt förfång för författningsdomstolens arbete och leda till att författningsdomstolen inte effektivt kan slå vakt om landets konstitution.
- J. Den handlingsförlamning som drabbat författningsdomstolen har föranlett kommissionen att inleda en dialog med Polens regering med stöd av ramverket för rättsstatsprincipen, för att säkerställa full respekt för rättsstaten. Efter en intensiv dialog med de polska myndigheterna och mot bakgrund av att Polens regering inte gjort framsteg med att lösa den konstitutionella krisen har kommissionen sett sig nödsakad att formalisera sin bedömning av det aktuella läget i form av ett yttrande.
- K. Trots de ytterligare diskussioner som förts med de polska myndigheterna har de frågor som utgör ett hot mot rättsstaten i Polen inte fått någon tillfredsställande lösning och kommissionen anser att det föreligger ett systemhot mot rättsstaten i Polen. Kommissionen har därför gått ut med konkreta rekommendationer till de polska myndigheterna om hur kommissionens farhågor lämpligen bör hanteras i brådskande ordning.
- L. Ramverket för rättsstatsprincipen är avsett att åtgärda systemhot mot rättsstaten i vilken som helst av EU:s medlemsstater, framför allt i situationer där en effektiv lösning med hjälp av överträdelseförfaranden inte är möjlig och där dessa hot inte längre förefaller kunna bemötas effektivt med hjälp av de "rättsstatsgarantier" som finns på nationell nivå.
- M. EU har förbundit sig till aktning för mediernas frihet och mångfald, liksom rätten till information och yttrandefrihet, såsom det slås fast i artikel 11 i stadgan om de grundläggande rättigheterna och i artikel 10 i Europakonventionen, och som det också framgår av artikel 14 i Polens konstitution.
- N. De ändringar i Polens medielag som redan antagits och som nyligen föreslagits, framför allt när det gäller styrning av, samt redaktionellt oberoende och institutionellt självstyre för medier i allmänhetens tjänst har föranlett farhågor om huruvida yttrandefriheten och mediernas frihet och mångfald respekteras.
- O. Efter att Europarådets sakkunniga hållit en dialog på sakkunnignivå med de polska myndigheterna om paketet med tre lagförslag avseende medier i allmänhetens tjänst i Polen drog de den slutsatsen att det behövdes förbättringar, framför allt inom områdena styrning, innehåll och journalisternas uppdrag att verka i allmänhetens tjänst samt skyddet av dem.

Onsdagen den 14 september 2016

- P. Rätten till frihet och säkerhet samt till respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter har slagits fast i artiklarna 6, 7 och 8 i stadgan om de grundläggande rättigheterna och i artiklarna 5 och 8 i Europakonventionen, liksom också i artiklarna 31 och 47 i Polens konstitution.
- Q. I sitt yttrande över ändringarna av polislagen och vissa andra lagar drog Venedigkommissionen den slutsatsen, att de rättssäkerhetsgarantier och materiella villkor som i polislagen uppställs som villkor för att hemlig övervakning ska få utföras inte är tillräckliga för att kunna hindra vare sig en alltför långtgående användning av sådan övervakning, eller oberättigade intrång i enskilda personers privatliv eller i skyddet av deras personuppgifter. Parlamentet påminner i detta sammanhang om att både domstolen och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad *Europadomstolen*) har betonat vikten av att införa effektiva kontrollmekanismer, helst med domstolskontroll, för att garantera övervakning av sådan verksamhet.
- R. Den nya lagen mot terrorism föranleder liknande farhågor, framför allt om huruvida den är förenlig med artiklarna 5, 8, 10 och 11 i Europakonventionen och med Polens konstitution.
- S. Enligt kommissionen kommer det inte att ske någon effektiv översyn av hur konstitutionen efterlevs, inte heller när det gäller dess bestämmelser om grundläggande rättigheter eller av rättsakter, såsom de särskild känsliga rättsakter som sejmen nyligen antagit, så länge författningsdomstolen hindras att till fullo säkerställa en effektiv översyn av konstitutionen.
- T. Venedigkommissionen är sammansatt av oberoende experter på författningsrätt som utsetts av Europarådets alla medlemmar, bland dem också Polen, och står för den mest auktoritativa tolkningen av vilka skyldigheter Europarådets medlemsstater har när det gäller rättsstat och demokrati. Polens nuvarande regering har direkt begärt att få höra Venedigkommissionens åsikt.
- U. Rätten till en opartisk domstol, har, tillsammans med presumtionen för oskuld och rätten till försvar, stadfäst i artiklarna 47 och 48 i stadgan om de grundläggande rättigheterna samt i artikel 6 i Europakonventionen, liksom också i artiklarna 41, 42 och 45 i Polens konstitution.
- V. I sin rapport efter sitt besök i Polen drog Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter den slutsatsen att de nyligen antagna ändringarna i lagen om rättegång i brottmål och lagen om åtalsförfarande kan äventyra rätten till en opartisk domstol i samband med rättegångar i brottmål, liksom också oskuldspresumtionen och rätten till försvar, framför allt i sådana fall där garantierna mot maktmissbruk är otillräckliga, liksom också för maktfördelningsprincipen.
- W. Enligt stadgan om de grundläggande rättigheterna, Europakonventionen, och rättspraxis från Europadomstolen står kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa i samband med ett flertal mänskliga rättigheter, bland vilka märks rätten till liv och värdighet, frihet från omänsklig och förnedrande behandling, rätten till hälso- och sjukvård, rätten till ett privatliv, rätten till utbildning och förbudet mot diskriminering, såsom det också framgår av Polens konstitution.
- X. Ett system för offentlig tjänst som är effektivt, opartiskt, professionellt och politiskt neutralt utgör ett grundläggande inslag i ett demokratiskt styre. Den nya lagen om offentlig tjänst förefaller dock att undergräva såväl denna princip som artikel 153 i Polens konstitution.
- Y. Polens författningsdomstol har förklarat att ett antal av bestämmelserna i den lag som antogs den 22 juli 2016 fortfarande strider mot konstitutionen.
- Z. Polens miljöminister har godkänt en plan på att öka timmeruttaget i Białowieżaskogen. Nationella naturskyddsrådet motsatte sig planen, men då ersatte regeringen 32 av dess 39 ledamöter. Kommissionen inledde den 16 juni 2016 ett överträdelseförfarande om Białowieżaskogen.

Onsdagen den 14 september 2016

1. Europaparlamentet betonar att det är av grundläggande vikt med garantier för att de gemensamma europeiska värdena som finns förtecknade i artikel 2 i EUF-fördraget och i Polens konstitution fullt ut respekteras, och att de grundläggande rättigheterna enligt stadgan om grundläggande rättigheter garanteras.
2. Europaparlamentet upprepar sin ståndpunkt från sin resolution av den 13 april 2016 om situationen i Polen, framför allt när det gäller att författningsdomstolen lamslagits, vilket är en fara för demokratin, de grundläggande rättigheterna och rättsstaten i Polen.
3. Europaparlamentet beklagar och uttrycker oro över att man hittills inte funnit någon kompromisslösning och över att Venedigkommissionens rekommendationer av den 11 mars 2016 inte genomförts. Parlamentet beklagar också att Polens regering vägrat offentliggöra alla domar från författningsdomstolen, bland annat domarna av den 9 mars 2016 och den 11 augusti 2016.
4. Europaparlamentet välkomnar kommissionens avsikt att föra en konstruktiv och givande dialog med Polens regering för att nå fram till snabba och konkreta lösningar på det ovannämnda systemhotet mot rättsstaten. Parlamentet betonar att en sådan dialog bör vara opartisk och evidensbaserad och föras i en anda av samarbetsvilja, med samtidig respekt såväl för EU:s och dess medlemsstaters fördragsfästa behörigheter som för subsidiaritetsprincipen.
5. Europaparlamentet konstaterar att kommissionen antagit ett yttrande och därefter en rekommendation, med stöd av ramverket för rättsstatsprincipen, efter att ha gjort en bedömning av situationen i Polen. Parlamentet förväntar sig att kommissionen ska ge parlamentet tillgång till detta yttrande, i överensstämmelse med bilaga II till ramavtalet om förbindelserna mellan Europaparlamentet och Europeiska kommissionen.
6. Europaparlamentet uppmanar Polens regering att samarbeta med kommissionen, såsom det förutsätts i den fördragsfästa principen om lojalt samarbete, och uppmanar den med kraft att använda de tre månader den fått på sig av kommissionen till att få med alla partier som finns företrädda i den polska sejmen i arbetet med att finna en kompromisslösning på den aktuella konstitutionella krisen, med full aktning för Venedigkommissionens yttrande och kommissionens rekommendation.
7. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, eftersom den är fördragets väktare, att såsom nästa steg övervaka hur de polska myndigheterna följer upp rekommendationerna, och samtidigt ge Polen fullt stöd i dess arbete med att finna lämpliga lösningar för att stärka rättsstaten.
8. Europaparlamentet oroar sig, i avsaknad av en fullt fungerande författningsdomstol, över den senaste tidens snabba utveckling inom andra områden, och uppmanar med kraft kommissionen att bedöma om den lagstiftning som antagits är förenlig med EU:s primärrätt och sekundärrätt och med de värden som unionen grundar sig på, under hänsynstagande till de rekommendationer som avgetts av Venedigkommissionen den 11 juni 2016 och Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter den 15 juni 2016 och kommissionens rekommendation om rättsstatsprincipen av den 27 juli 2016, framför allt när det gäller
 - lagen om offentliga medier, med hänsyn till att det behövs en ram för styrningen av medier i allmänhetens tjänst, som skulle tillförsäkra att medierna erbjuder ett oberoende, opartiskt och korrekt innehåll som återspeglar mångfalden i det polska samhället, liksom också relevant rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och EU:s regelverk inom det audiovisuella området och medieområdet,
 - lagen om ändring av polislagen och vissa andra lagar, med hänsyn till att denna lag i oskälig grad inkräktar på rätten till ett privatliv, samt att urskillningslös massövervakning och bulkbehandling av medborgares personuppgifter inte går att förena med rättspraxis från EU och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna,

Onsdagen den 14 september 2016

- lagen om ändring av lagen om rättegång i brottmål och lagen om åtalsförfaranden, med hänsyn till att EU:s regelverk måste följas, både när det gäller processuella rättigheter och när det gäller den grundläggande rätten till en opartisk domstol,
 - lagen om ändring av lagen om offentlig tjänst, med hänsyn till att det råder en allvarlig risk för politisering av den polska förvaltningen, något som skulle undergräva den offentliga tjänstens opartiska karaktär,
 - lagen mot terrorism, med hänsyn till att de utvidgade befogenheterna för byrån för inre säkerhet, som inte åtföljts av några lämpliga juridiska skyddsåtgärder, innebär ett allvarligt hot mot rätten till ett privatliv och rätten till yttrandefrihet,
 - andra frågeställningar som inger oro, eftersom de kan utgöra brott mot unionsrätten, Europadomstolens rättspraxis och mot grundläggande mänskliga rättigheter, bland annat kvinnors rättigheter.
9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att regelbundet hålla parlamentet nära underrättat om vilka framsteg som gjorts och vilka åtgärder som vidtagits.
10. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Europarådet samt till Republiken Polens president.
-